

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

Dersom du måler nøyaktig opp, er det en overkommelig oppgave.

TIDSFORBRUK:

En dags tid – men døra må bestilles lenge før.

PRIS:

Regn med at ei ytterdør koster mellom 6000 og 12.000 kroner, avhengig av kvaliteten.

Sager du over den gamle karmen med et skrått snitt, er det lettere å få den ut etterpå.

Bor du i tre eller murstein?

Helt ny ytterdør

Uansett om du bor et i tre- eller mursteinshus, kan du selv skifte ut den gamle ytterdøra med ei ny. Vi gir deg to oppskrifter – og noen gode råd på kjøpet.

Gode råd

● Velg riktig dør

Ei ytterdør er utsatt for store belastninger. Velg ei solid dør.

● Mål opp riktig

Mål opp selve åpningen i veggen (som skal ha plass til karm og fuge).

● Hvilken vei går døra?

Husk å bestille døra høyre- eller venstrehengslet. Se tips senere.

● Hvordan skal døra låses?

Velg en solid og moderne lås – gjerne med ekstra sikkerhet.

● Passer den nye døra?

Når døra er levert, så kontrollér målet før du fjerner den gamle!

En liten hjulgang er praktisk å ha til den tunge ytterdøra.

Planlegger du å skifte ut den gamle ytterdøra, så begynn i god tid. Det kan gå åtte til tolv uker før du kan lukke den nymonterte døra bak deg – i fall du ønsker deg ei dør med særpreg i utseende eller med et mål som avviker fra standard, slik at den må bestilles.

Før du bestiller ytterdøra (hoveddør eller terrassedør) må du ta mål. Er du heldig passer ei dør som har modulmål. Ei M100-dør er beregnet for en åpning med bredde 100 cm, men karmen er i seg selv 98,8 cm bred, for å gi plass til justering og fugging, og dørbladet ca. 90 cm. Modulbredden varierer med hopp på 10 cm, det gjør høyden også, som vanligvis er 20 eller 21. Ei dør kan da hete M10x21.

Tre- eller murhus

Bor du i trehus, skal du følge veiledningen på de første sidene. Skal du derimot sette ny ytterdør i et murhus, bør du lese de to siste sidene i artikkelen ekstra nøye. Det er mange fellestrekk, men også noen forskjeller på de to metodene for å montere ei ny ytterdør i huset.

Er du litt forsiktig, kan du bruke om igjen lister og utføringer.

Ny dør i trehus

I trehuset krever det ikke store investeringer i verken materialer eller verktøy for å skifte ut ei ytterdør. Og med litt forsiktighet kan du i tillegg bruke om igjen lister og utføringer til den nye døra. Vær klar over at døra er tung.

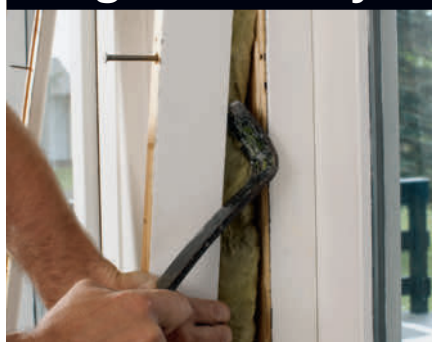
Det krever litt krefter å skifte ut ei ytterdør.

Ny dør i murhus

Der skal til litt krefter for å sette inn i 65 kg tung ytterdør. Og den må sitte godt fast slik at du må bruke verktøy med litt muskler når den skal skrues fast i muren. Men så holder den også i årevis.

Fra gammel til ny

1 Fjern først eventuelle utføringer. Den er brukt her fordi veggen er tykkere enn dørkarmen. Er den malt eller tapetsert, kan du skjære den løs med en hobbykniv før du brekker den fri.

2 Fjern de utvendige listene. Skal du bruke dem om igjen, kan du begynne med å skjære dem fri med en hobbykniv. Fjern listene, og rengjør.

Ny ytterdør i trehuset

Du har selvsagt målt opp riktig og bestilt den riktige døra. Men mål nå likevel opp den døra du har fått før du fjerner den gamle. Det kan skje feil, og det er surt å oppdage det først når du har kassert den gamle døra. De fleste dørprodusentene har gode tips til oppmåling på sine hjemmesider. Vær klar over at døra er tung å håndtere og at den av samme grunn krever godt feste.

TIPS

Demontering. Du bør hekte av dørbladet før du demonterer karmen. Er det vanskelig å få til, pleier det å hjelpe med et brekkjern for å løfte døra fri. Det skåner ryggen for tunge løft.

4 Kloss opp til dørstokken med tre- eller plastklosser slik at den blir liggende helt vannrett. Kloss også opp skikkelig på midten der belastningen kommer til å bli størst.

5 Sett hengselsiden av karmen i lodd. Bruk klosser eller kiler rundt karmen, og det er en god idé å gi dem en dykkertspiker slik at de blir sittende.

VIKTIG! Pass på at du ikke setter spiker der karmskruene skal sitte.

Oppklossinga skal ligge ca. 2 cm tilbake i forhold til fasaden slik at det er plass til isolasjon rundt hele karmen.

7 Sjekk at døra møter falsen likt i hele anslagssiden på karmen. Kloss så opp karmen med kiler mellom karmen og veggen.

8 Stopp fuktigheten skikkelig med isolasjon, for eksempel glassvatt som kjøpes på rull til nettopp dette formålet.

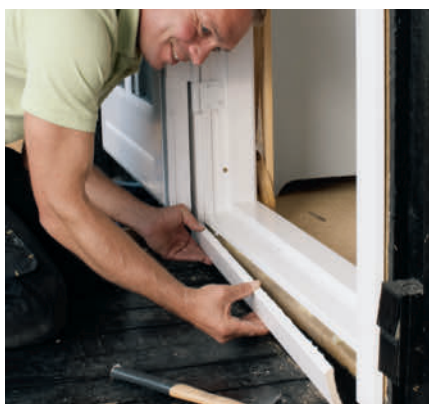
Sag over karmen i et skrått snitt slik at den blir lettere å brette fri.

3 Så skal karmen vekk. Er den spikret, er det en god idé å sage over spikrene med et baufilblad eller ei bajonetsag slik at du ikke må slite alt for mye for å få den ut.

Kilene sørger for å holde døra på plass til du har fått festet den.

6 Karmen settes opp slik at den flukter med veggen. Bor opp med 6 mm trebor i falsen, og sett i 6 x 100 mm treskruer. To i den øverste fjerdedelen, en rett under midten og en 10–15 cm fra dørstokken. Begynn på hengselsiden.

9 Listene monteres. Bunnlista fuges på den øverste kanten slik at det ikke kan trenge inn vann. De loddrette listene settes 8–10 mm fra kanten av falsen slik at fallen i dørlåsen ikke støter imot. Bruk rustfrie spiker eller skruer.

Den gamle døra til terrassen hadde gjort sin tjeneste. Nå er den erstattet med ei ny dør som gir hele fasaden en ansiktsløftning.

TIPS

Karmskruer. I dette prosjektet er det ikke benyttet monteringskruer med hylse. Men vi kan absolutt anbefale slike skruer, fordi de gjør justeringen ved montering og eventuell senere etterjustering aller enklest.

FAGUTTRYKK

Høyre- eller venstrehengslet? Stå slik at døra åpner inn mot deg. Sitter hengslene til høyre for deg, er døra høyrehengslet. Om døra er høyre- eller venstrehengslet må alltid oppgis når du skal bestille ei ny ytterdør.

Fra gammel til ny

1 Skjær ut karmen ut med ei stikksag eller ei snekkersag.

Sager du litt skrått ovenfra, er det lett å vippe ut karmen etterpå.

2 Sag over eventuelle spiker

mellom karmen og muren med ei bajonettsag eller et baufillblad. I gamle hus er det ofte brukt kraftige spiker. Ved å sage dem over, unngår du å skade muren og pussen når karmen skal fjernes.

Ny ytterdør i murhuset

Ei 65 kilo tung dør krever sin mann – og sitt hus. For det er ikke lett å skulle holde ei tung dør som åpnes og lukkes dag etter dag. – Spesielt i et murhus: En mørtelfuge langs dørkarmen kan sprekke opp og løsne med tiden. Derfor bruker vi i stedet en gummifuge der man tidligere pleide å bruke mørtel. Men om du ønsker kan den forkles slik at den ser ut som en mørtelfuge.

4 Kloss opp til dørstokken slik at den er i vater når karmen settes inn. Dekker ikke vateret hele bredden, kan du legge det på et rett bord som er langt nok til å nå fra mur til mur.

5 Dørkarmen settes på plass og plasseres i åpningen slik at fugen er jevnt fordelt hele veien rundt. Karmen holdes fast med kiler eller monteringsputer. Bor opp med 6 mm tre- og murbor, og monter karmen med 7,5 x 112 mm monteringssskruer.

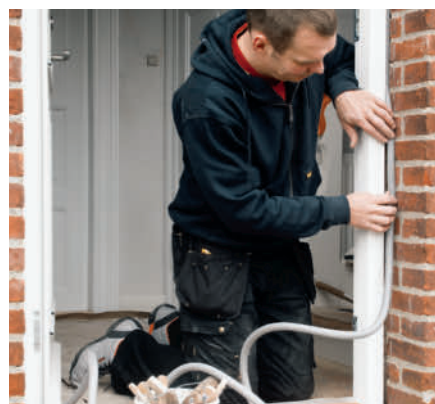
TIPS

La døra helle. Dører festes alltid i hengselsiden først og normalt i lodd begge veiene. Men ei tung dør kan faktisk gjerne helle 1–2 millimeter bakover fordi tyngden ofte vil få den til å henge litt framover – etter noen år.

7 Fyll fugen med glassvatt eller lignende. Husk å gjøre plass til både bunnfyllingslist og fuge.

8 Bunnfyllingslista legges i. Den skal ligge ca. en cm fra framkanten av karmen. Normalt brukes 16 mm bunnfyllingslista. Under dørstokken skal bunnfyllingslista legges lenger tilbake slik at den ferdige fugen er trukket ca. 5 mm tilbake.

3 Rengjør falsen grundig før du fortsetter ved å børste vekk alt løst. Det kan være fristende å fortsette uten å gjøre dette, men når du senere skal bruke skum og fuge, er det viktig at festet til underlaget er godt.

6 Sett døra på hengslene, og sjekk at den har samme avstand til anslagssiden på karmen hele veien ned. Sjekk at døra kan lukkes korrekt.

Glatt fugen med en fugepinne dyppet i vann og oppvaskmiddel.

9 Fugen legges i. Her bruker vi en byggsilikon som tørker langsomt. Da kan du strø (kaste) sand på den (se stort foto til høyre) for å imitere mørtel. En elektrisk fugepistol gjør det noe lettere å legge en pen fuge hele veien rundt.

Gummifugen ligner en mørtelfuge, men er langt mer elastisk.

Gummifugen er mer elastisk enn en mørtelfuge som lett vil kunne sprekke under belastningen når døra smekkes i. Ved å strø (kaste) på tørr kvartssand nedenfra og opp forkler du gummifugen som mørtelfuge.

MATERIALER

En tett fuge utvendig er normalt ikke så bra. Men sørger du for at fugen innvendig er like tett, vil eventuell fuktighet i hulrommet kunne trenge ut gjennom muren. I et trehus går det derimot ikke.

TIPS

Sikring med skum. Med litt forsiktighet kan du sikre døra ytterligere ved å legge inn litt skum langs karmen før du isolerer mellom muren og karmen. Det gjør festet i muren mer stabilt og fleksibelt.